

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2009

Hallsbergs kommun

April 2010

Oscar Hjelte

Lars Wigström, Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Inledning	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Revisionsfråga och metod	5
3	Granskningsresultat.....	6
3.1	Förvaltningsberättelse.....	6
3.1.1	Kommunens förvaltningsberättelse	7
3.1.2	Investeringsredovisning.....	9
3.1.3	Driftredovisning.....	10
3.2	Balanskrav	10
3.3	God ekonomisk hushållning	11
3.4	Finansiella mål	12
3.5	Mål för verksamheten	12
3.6	Rättvisande räkenskaper	14
3.6.1	Resultaträkning	14
3.6.2	Balansräkning	14
3.6.3	Kassaflödesanalys	16
3.7	Sammanställd redovisning.....	16
3.8	Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper	18
3.9	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag.....	19

1 Sammanfattning

Revisorerna i Hallsbergs kommun har gett Komrev inom PricewaterhouseCoopers i uppdrag att genomföra granskning av årsredovisning 2009. Granskningen sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv och har bland annat till syfte att bedöma om årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunallagen, lag om kommunal redovisning och övrig normgivning.

Vi bedömer att kommunens ekonomi är svag. Främst är det den höga låneskulden och ökade pensionskostnader som påverkar den framtida ekonomin, där bl.a. risken för räntehöjningar kan få påverkan på det ekonomiska utrymmet för den övriga verksamheten.

Vår bedömning är att om kommunen skall klara positiva resultat för hela perioden 2010 - 2012 krävs betydande åtgärder inom kommunens verksamheter för att minska kostnaderna. Vi grundar den bedömningen på

- stora demografiska förändringar de närmaste åren. Åldersgruppen 6 – 19 år minskar kraftigt och åldersgruppen 65 – 79 år ökar kraftigt. Samtidigt har kommunens folkmängd minskat under flera år i följd. De demografiska förändringarna medför att kommunen måste minska sina kostnader.
- att kommunens kostnader för barnomsorg och handikappomsorg ökar de närmaste åren
- att ospecificerade verksamhetsförändringar ligger i flerårsplanen för 2011 och 2012 som innebär reducerade nettokostnader på 17,8 resp. 21,2 mnkr
- att kommunens låneskuld på ca 475 mnkr, varav hälften är rörlig ränta, innebär en påtaglig risk att räntekostnaderna kommer att stiga de närmaste åren och ta utrymme från övrig verksamhet
- att ingen beredskap/buffert finns för oförutsedda kostnader
- att det fortfarande råder en osäkerhet om kostnadsutvecklingen för Hallbo och Sydnärkes Utbildningsförbund.

Årsredovisningen inklusive den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande bedömning.

Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar överensstämmer i allt väsentligt med kraven i kommunala redovisningslagen.

Har verksamheten drivits så att fullmäktiges beslutade mål uppnåtts?

Enligt kommunal redovisningslag ska årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts.

Årsredovisningen innehåller finansiella mål och verksamhetsmål som kan kopplas till god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att samtliga fem verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning inte har utvärderats och uppfyllts i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att utvärderingen av det finansiella målet har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Kommunfullmäktige har även i budget 2009 fastställt fem övergripande mål som skall styra all kommunal verksamhet.

Vi bedömer att redovisningen av måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen, som utgår från de fem övergripande målen, för respektive nämnd är ofullständig.

Har ett balanserat resultat uppnåtts vid årets slut? Om inte – finns åtgärder angivna för att nå ekonomisk balans och är de tillräckligt tydliga?

Vi instämmer i kommunens bedömning att årets justerade resultat på 6,6 mnkr uppfyller balanskravet. Inga negativa resultat från tidigare år finns kvar att återställa.

Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed.

I årsredovisningen redovisas i allt väsentligt de redovisningsprinciper som tillämpas och vilka avvikelser som förekommer mot god redovisningssed. Några förändringar av redovisningsprinciper kvarstår dock att åtgärda, det gäller främst redovisning av avskrivningar på fastigheter som övertagits från Hallbo, klassificering av exploateringstillgångar, samt redovisningen av den sammanställda redovisningen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning

- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning.

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Iakttagelser i samband med granskningen har diskuterats med berörda vid granskningstillfället. Ett utkast till granskningsrapport har även lämnats för synpunkter.

3 Granskningsresultat

Vi bedömer att kommunens redovisning och den sammanställda redovisningen ger en god helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Kommunens årsredovisning är i huvudsak upprättad enligt god redovisningsred. Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt redogjort för de redovisningsprinciper som tillämpas. De avvikelser som förekommer framgår i avsnitt 3.8 ”Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper”.

Bokslutsunderlag och specifikationer är i mycket god ordning och håller god kvalitet.

3.1 Förvaltningsberättelse

I KRL kap 4 framgår det att kommunen skall upprätta en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen skall innehålla:

- en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1)
- särskilda upplysningar om de anställdas sjukfrånvaro (KRL 4:1 a)

- samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2)
- en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3)
- en redovisning av hur det negativa resultatet skall regleras (KRL 4:4)
- en utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning (KRL 4:5)
- sådana upplysningar som avses i KRL 4:1 skall också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1).

3.1.1 Kommunens förvaltningsberättelse

Vi har granskat att förvaltningsberättelsen lämnar tillräckliga uppgifter om:

- obligatorisk information i enlighet med KRL och RKR:s rekommendationer
- sådana förhållanden, som inte skall redovisas i balansräkning eller resultaträkning, men som är viktiga för bedömning av ekonomin
- händelser av väsentlig betydelse som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut
- förväntad utveckling
- väsentliga personalförhållanden, bl.a. den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron
- annat av betydelse för styrning och uppföljning.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning. Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren. Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsmedelsförvaltningen i tillräcklig omfattning. Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för pensionsförvaltning. Kommunen återlånar hela pensionsskulden till verksamheten. Stora beräknade pensionsavgångar ger ökade pensionskostnader. En djupare analys av hur framtida allt större pensionsutbetalningar kommer att påverka kommunens ekonomi och hur kommunen planerar för att möta dessa ökande kostnader kunde därför även ingått i detta avsnitt. Under avsnittet ”Ekonomisk analys” beskrivs och visas finansiella nyckeltal i tillräcklig omfattning. I avsnittet ”Finansiell analys” har kommunens risker med större ingångna ansvarsförbindelser bedömts i enlighet med antagna riktlinjer.

Vi bedömer att kommunens ekonomi, trots årets positiva resultat, fortfarande är svag med en stor låneskuld. Låneskulden per invånare har under året ökat till drygt 31 000 kr/invånare, vilket är betydligt högre än länets övriga kommuner som i jämförelse i genomsnitt har en låneskuld på ca 12 000 kr/inv.

Större investeringar planeras som kan innebära ytterligare upplåning, till en redan tidigare mycket hög låneskuld. Detta innebär minskat utrymme för den övriga verksamheten.

Vår bedömning är att om kommunen skall klara de finansiella resultatmålen som uppsatts för perioden 2010-2012 krävs betydande åtgärder inom kommunens verksamheter för att minska kostnaderna. Vi grundar den bedömningen på

- stora demografiska förändringar de närmaste åren. Åldersgruppen 6 – 19 år minskar kraftigt och åldersgruppen 65 – 79 år ökar kraftigt. Samtidigt har kommunens folkmängd minskat under flera år i följd. De demografiska förändringarna medför att kommunen måste minska sina kostnader.
- att kommunens kostnader för barnomsorg och handikappomsorg ökar de närmaste åren
- att ospecificerade verksamhetsförändringar ligger i flerårsplanen för 2011 och 2012 som innebär reducerade nettokostnader på 17,8 resp. 21,2 mnkr
- att kommunens låneskuld på ca 475 mnkr, varav hälften är rörlig ränta, innebär en påtaglig risk att räntekostnaderna kommer att stiga de närmaste åren och ta utrymme från övrig verksamhet
- att ingen beredskap/buffert finns för oförutsedda kostnader
- att det fortfarande råder en osäkerhet om kostnadsutvecklingen för Hallbo och Sydnärkes Utbildningsförbund.

Händelser av väsentlig betydelse. I förvaltningsberättelsen redovisas på ett tydligt sätt om väsentliga händelser som inträffat i Hallsberg. Omvärldsanalysen ger en god översikt om förhållanden inom befolkning, arbetsmarknad m.m. Väsentliga händelser som inträffat i styrelsen och nämnder framgår främst i de verksamhetsberättelser som respektive nämnd upprättat och som bifogats till årsredovisningen.

Förväntad utveckling. Den ekonomiska analysen beskriver kortfattat hur ekonomin utvecklas de närmaste åren. Här kunde en beskrivning av förutsättningarna redovisats om hur ex. ränteförändringar, sparbetning och verksamhetsförändringar utifrån demografiska förändringar påverkar kommunens verksamhet och ekonomi de närmaste åren. Vilka förutsättningar har kommunen att uppnå de finansiella resultatmålen? Utvecklingen inom

kommunens olika verksamheter beskrivs och analyseras i huvudsak inom nämndernas verksamhetsberättelser. För att följa lagens intentioner bör framtidsperspektivet lyftas fram och utvecklas även i förvaltningsberättelsen.

Väsentliga personalförhållanden. Den personalekonomiska redovisningen innehåller ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och information. Vi bedömer att information lämnas i tillräcklig omfattning. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaron redovisas i enlighet med KRL, d.v.s. frånvaron specificeras på total- och långtidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Vi noterar att efter en flerårig minskning av den totala sjukfrånvaron har minskningen avstannat och ligger på samma nivå som för 2008.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av kommunens verksamhet. Inom detta område inryms information och analys om prestationer, kvalitet och mål. I förvaltningsberättelsen redovisas hur kommunstyrelsen och nämnderna utövar sin ledning, styrning och uppföljning av sina verksamheter. Information om mål och måluppfyllelse ingår också där avstämning sker mot fullmäktiges övergripande mål. Hur nämnderna har uppfyllt sina mål framgår delvis av nämndernas verksamhetsberättelser. Under avsnittet intern kontroll redovisas en avstämning av nämndernas internkontrollplaner. Resultatet visar att nämndernas rutiner för den interna kontrollen kan förbättras. Socialnämnden och den gemensamma taxe- och avgiftsnämnden har dock utvecklat mycket bra rutiner för den interna kontrollen. Kommentarer görs även för vissa av de nyckeltal som redovisas.

Information om de kommunala bolagen redovisas i förvaltningsberättelsen. Informationen omfattar både verksamhet och ekonomi. Uppgifter om hur företagen har uppfyllt sitt ändamål, ägardirektiv och andra uppdrag bör också redovisas.

Miljöredovisning. I förvaltningsberättelsen lämnas en översiktlig miljöredovisning. Hur nationella och kommunala miljömål påverkar kommunens miljöarbete och i vilken omfattning målen har uppnåtts framgår inte.

3.1.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med årets bokföring
- posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkningen och finansieringsanalysen
- jämförelse med tidigare år görs

- avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Redovisning och kommentarer lämnas till större enskilda projekt. Hur de enskilda projekten har utfallit i förhållande till budget har inte redovisats. I investeringsredovisningen visas även jämförelser mellan nettoutgifter för år 2008 och 2009.

Vi noterar att investeringsverksamheten under året varit omfattande. Investeringar har under 2009 utförts för drygt 82 mnkr, vilket är en kraftig ökning i jämförelse med 2008.

Ett av målen utifrån god ekonomisk hushållning är att ”Nämnderna ska i tid vidta förberedande åtgärder så att investeringarna i flerårsplanen kan genomföras det år då anslaget beviljas i budgeten”. I år har 77 % av anslaget förbrukats i jämförelse med 31 % år 2008.

3.1.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- budgeterade och redovisade kostnader och intäkter redovisas i sammanfattning
- redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från den systematiska bokföringen
- samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- jämförelse med tidigare år görs
- driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget och uppfyller kraven i ovanstående punkter. Kommentarer lämnas i tillräcklig omfattning.

3.2 Balanskrav

Vi har granskat:

- kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts

- om det i förvaltningsberättelsen anges när och på vilket sätt man avser att göra den i kommunallagen (KL 8:5) föreskrivna reglering i de fall ett negativt resultat uppvisas
- om det i förvaltningsberättelsen lämnas upplysning om hur tidigare års negativa resultat har reglerats
- om det i förvaltningsberättelsen framgår skälen till att inte reglera ett negativt resultat, i de fall fullmäktige har beslutat att en sådan reglering inte skall ske.

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning att årets justerade resultat på 6,6 mnkr uppfyller balanskravet. Inga negativa resultat från tidigare år finns kvar att återställa.

3.3 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat:

- Måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.
- Måluppfyllelsen för fullmäktiges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Bedömning och iakttagelser

Årsredovisningen innehåller finansiella mål och verksamhetsmål som kan kopplas till god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att samtliga fem verksamhetsmål utifrån god ekonomisk hushållning inte har utvärderats och uppfyllts i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att utvärderingen av det finansiella målet har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Kommunfullmäktige har även i budget 2009 fastställt fem övergripande mål som skall styra all kommunal verksamhet.

Vi bedömer att redovisningen av måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen, som utgår från de fem övergripande målen, för respektive nämnd är ofullständig.

3.4 Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2009.

Finansiella mål, fastställda av fullmäktige i budget 2009	Utfall 2010-12-31	Måluppfyllelse
Årets resultat 2010 och 2011 ska motsvara 1 % av skattintäkter och generella statsbidrag	Målet gäller ej för 2009	
Nettoinvesteringar avseende objekt för kommunens verksamhet ska lånefinansieras till maximalt 50 procent. Investeringar överenskomna med externa parter kan finansieras helt med lån.	Investeringar för kommunal verksamhet skattefinansieras helt. Nyupplåning har skett efter avtal med extern part (Sydnärkes utbildningsförbund).	Målet är uppnått

Det första finansiella målet som är beslutat i budgeten för 2009 avser endast 2010 och 2011. Målet har även funnits tidigare år men för 2009 uteslöts detta mål då bedömningen var att det inte var realistiskt att budgetera ett resultat på närmare 7 mnkr.

Under 2009 har hittills inga nya lån upptagits för objekt som rör kommunens verksamhet. Investeringar för extern part (Sydnärkes Utbildningsförbund) har och kommer att ske till vissa delar, vilket innebär att det andra finansiella målet är uppfyllt.

3.5 Mål för verksamheten

När det gäller **god ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv** beslutade fullmäktige att följande fem punkter ska gälla som generella anvisningar för kommunens verksamhet i budget 2009 och flerårsplan 2010 – 2011.

1. Nämnderna ska bedriva sin verksamhet så att budgeten för 2009 hålls.

Det är endast kommunstyrelsen som har hållit sig inom budget för 2009. Målet är inte uppfyllt.

2. Nämnderna ska i tid vidta åtgärder så att verksamheten kan bedrivas inom de belopp som anges i flerårsplanen.

Det är endast socialnämnden som redovisat åtgärder som vidtagits för att hålla sig inom de ramar som anges i flerårsplanen. Målet är inte uppfyllt.

3. Nämnderna ska i tid vidta förberedande åtgärder så att investeringarna i flerårsplanen kan genomföras det år då anslaget beviljas i budgeten.

Investeringar har under 2009 utförts för drygt 82 mnkr, vilket är en kraftig ökning i jämförelse med 2008. Investeringsbudget för år 2009 var på 101,5 mnkr. I år har 77 % av anslaget förbrukats i jämförelse med 31 % år 2008. Målet är inte uppfyllt.

4. Den samlade koncernnyttan ska vara styrande när förtroendevalda och tjänstemän i beslut och i övrig verksamhet utför sina respektive åligganden.

Flera exempel på beslut som påverkar koncernnyttan har angetts. Ingen utvärdering är gjord i årsredovisningen som visar om målet är uppfyllt eller inte uppfyllt.

5. Kommunen ska i sin verksamhet bedriva omvärldsbevakning och analys av omvärldsfaktorer i syfte att möjliggöra väl grundade beslut i frågor som är viktiga för kommunens framtid.

Exempel på omvärldsbevakning har lämnats inom det sociala området. Målet är inte uppfyllt.

En utvärdering om målen har uppfyllts eller inte har endast skett av det första målet. Här kan utläsas att målet inte är uppfyllt. För övriga mål har ingen utvärdering skett. Utifrån lämnade kommentarer kan utläsas att de fem målen inte har uppfyllts i tillräcklig omfattning.

Verksamhetsmålen som redovisats och utvärderats i avsnittet ”Mål och måluppfyllelse” sker på ett överskådligt sätt för samtliga nämnder. I avsnittet om mål och måluppfyllelse framgår dock inte att måluppfyllelsen har redovisats enligt fullmäktiges direktiv att verksamheternas måluppfyllelse ska ske ur ett medborgarperspektiv och syfta till att uppfylla fullmäktiges övergripande mål.

Redovisade mål är ett urval av de mål som respektive nämnd redovisat i sin egen verksamhetsberättelse. Varför just de redovisade målen har återrapporterats i årsredovisningen anges inte. Det urval av mål som redovisats från kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden är hämtade från budgeten 2009 och har utvärderats. Miljö- och tekniknämnden har redovisat verksamhetsmål, men dessa är inte hämtade från budgeten som fullmäktige beslutat.

Ett arbete har påbörjats för att utveckla och tydliggöra finansiella mål och verksamhetsmål utifrån en god ekonomisk hushållning.

3.6 Rättvisande räkenskaper

3.6.1 Resultaträkning

Resultaträkningen skall redovisa samtliga intäkter och kostnader och hur det egna kapitalet har förändrats under året (KRL 5:1).

Vi har granskat att:

- resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- resultaträkningens innehåll är rätt periodiserad.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild över årets resultat och att interna poster har justerats korrekt.

Resultaträkningen är uppställd i enlighet med KRL och noter finns i tillräcklig omfattning.

Kommunen redovisar ett överskott på 8,0 miljoner kronor. Årets justerade resultat är 6,6 mnkr då hänsyn tagits till realisationsvinster på 1,4 mnkr.

3.6.2 Balansräkning

Balansräkningen skall i sammandrag redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser skall tas upp inom linjen. (KRL 5:2)

Vi har granskat att:

- balansräkningen är uppställd enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- specifikationer till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- årets resultat överensstämmer med resultaträkningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Vi bedömer att balansräkningen är uppställd enligt KRL och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att underlagen som skall verifiera balansposterna håller en god kvalitet.

Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, i allt väsentligt är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

De avvikelser som finns mot gällande normgivning/god redovisningssed är:

Avskrivningar. Kommunen följer inte fullt ut de avskrivningsregler som gäller enligt god redovisningssed för de fastigheter som övertagits från Hallbo. Anskaffningsvärdet på dessa fastigheter är ca 100 mnkr. På anskaffningsvärdet skall årligen avskrivning ske med ca 2-3 % för att följa gällande normgivning. Kommunen har för åren 2006 - 2009 gjort årliga avskrivningar med 1,5 % för dessa fastigheter. Tidigare år har avskrivning gjorts med 1 %. Ytterligare avskrivningar skulle ha skett med ca 1 mnkr. Orsaken till avskrivningsförfarandet har angivits till det begränsade ekonomiska utrymmet som finns inom kommunen.

Exploateringstillgångar, tomtmark för bostads- och industriändamål, som är avsedda för försäljning skall klassificeras som omsättningstillgång och de som skall innehas för stadigvarande bruk klassificeras som anläggningstillgång. Samtliga exploateringstillgångar är redovisade som anläggningstillgångar. Kommunen har påbörjat en utredning för att följa god redovisningssed när det gäller sättet att redovisa exploateringsverksamheten.

Kortfristiga skulder upptar i flera fall skulder och kostnader som bygger på bedömningar om framtida kostnader. Kostnader har bokförts på verksamhet under 2009 och samtidigt skuldförts. Bland dessa skuldförda poster ingår både större och mindre belopp. Avsikten är att de "reserverade medlen" skall användas för framtida bruk. Enligt vår bedömning finns tveksamheter mot sättet att redovisa med tanke på god redovisningssed. En allmän förutsättning för att reservering genom skuldföring skall ske är att det reserverade beloppet motsvarar en på balansdagen föreliggande skyldighet att i framtiden utge ersättning till någon utomstående fysisk eller juridisk person. Det skall med andra ord föreligga en förpliktelse. Denna förpliktelse skall ha sin grund i händelser eller transaktioner som inträffat före balansdagen.

Bland övriga skulder redovisas bland annat en långfristig skuld/avsättning för en infrastruktursatsning på 4 miljoner kronor. Avsättningen gjordes 2007. Avsättningen är kommunens beräknade andel för länets investeringar i kompletterings- och

anslutningsinvesteringar i den kommande utbyggnaden av anslutningar till den s.k. Citybanan. Vi bedömer att denna avsättning är felklassificerad. Den borde redovisas bland långfristiga skulder alt. avsättningar då en eventuell utbetalning inte kommer att ske förrän tidigast 2013 eller 2014. Rätt klassificering har gjorts fr o m 2010.

I flera år har utifrån försiktighetsprincipen den avgiftsbestämda ålderspensionen redovisats med en högre kortfristig skuld än vad KPA beräknat. Detta har gjorts då KPA:s beräkning visat sig vara för låg. Vi bedömer att kommunen på ett tydligare sätt skall visa hur den extra redovisade skulden har beräknats.

Bland övriga skulder har i år skuldförts ett belopp på 2,6 mnkr som avser ”Generationsväxling”. Beloppet har kostnads- respektive skuldförts för att möta framtida kostnader för kommande pensionsavgångar för chefer i kommunen. Vi bedömer inte att denna redovisning följer god redovisningssed. Beloppet ska inte kostnadsföras på 2009 utan kostnaderna ska bokföras löpande på rätt år så länge som de aktuella cheferna fortfarande är i tjänst.

3.6.3 Kassaflödesanalys

I finansieringsanalysen skall kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas (KRL 7:1).

Vi har granskat att:

- finansieringsanalysen uppfyller kraven enligt KRL
- noter finns i tillräcklig omfattning
- finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.7 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningens syfte är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomiska åtaganden oberoende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs.(Rådets rekommendation)

Den sammanställda redovisningen skall innehålla en resultaträkning och en balansräkning som utgör en sammanställning av kommunens och de juridiska personernas resultat- och balansräkning. (KRL 8:2)

Det är god redovisningssed att inkludera en finansieringsanalys. (Rådets rekommendation)

Vi har granskat att:

- den sammanställda redovisningen är uppställd enligt KRL och även innehåller en finansieringsanalys
- noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer till resultat- och balansräkningsposter. Det innebär att delposterna i noterna ska vara rensade från interna poster (upplysning om interna poster ska därför inte anges).
- den sammanställda redovisningen omfattar samtliga kommunens företag
- konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande
- proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod tillämpas vid konsolideringen
- beloppen överensstämmer mellan den sammanställda redovisningen och de ingående företagens redovisningar
- interna poster har eliminerats i allt väsentligt även i notapparaten.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Den sammanställda redovisningen är upprättad utifrån preliminära årsredovisningar. I övrigt är den samlade redovisningen väl dokumenterad och underlag finns i tillräcklig omfattning. Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.

Förvärvsanalyser är upprättade för samtliga hel- och delägda företag, samt kommunalförbund.

Delposterna i notapparaten har inte rensats från interna poster utan redovisas som en klumpsumma inom varje not.

Granskningen visar att den sammanställda redovisningen är upprättad i enlighet med KRL:s krav (kap 9). Bland redovisningsprinciper har upplysts om att avvikelse sker mot RKR 8.2.

3.8 Redogörelse för tillämpade redovisningsprinciper

Om avvikelser görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ på det kommunala området, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelsen lämnas i en not. (KRL 1:3)

Utöver KRL:s krav ställer RKR:s rekommendationer krav på tilläggsupplysningar. Flera rekommendationer hänvisar till Redovisningsrådet för publika företags rekommendationer, vilka oftast har omfattande krav på tilläggsupplysningar.

Vi har granskat:

- Tillämpade redovisningsprinciper. Varje särskild redovisningsprincip som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Tilläggsinformation som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kommunen i allt väsentligt lever upp till KRL och RKR:s rekommendationer vad gäller redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar. I årsredovisningen har lämnats upplysningar i de fall som avvikelser från gällande rekommendationer finns. De avvikelser som förekommer och där upplysningar har lämnats är:

- Avskrivningstider för fastigheter som övertagits från Hallbo följer inte Svenska Kommunförbundets och Landstingsförbundets rekommendationer, samt RKR:s rekommendation nr 11.1 och dess idéskrift om avskrivningar.
- Exploateringsfastigheter bokförs som materiella anläggningstillgångar. Kommunen har inte utrett om vissa exploateringstillgångar skall klassificeras som omsättningstillgångar. Avsikten är emellertid att en övergång till rekommenderat redovisningssätt för exploateringsfastigheter kommer att ske.
- Anslutningsavgifter bokförs som intäkter i redovisningen. Enligt god redovisningssed ska en viss del av anslutningsavgiften periodiseras. För 2009 har en bedömning gjorts att det inte anses nödvändigt att periodisera anslutningsavgifterna då dessa intäkter varit av mindre omfattning. Vi gör samma bedömning för 2009.
- Sammanställd redovisning RKR 8.2. Det saknas en gemensam förvaltningsberättelse och den kommunala koncernens resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar har inte ställts upp jämte kommunens.

De avvikelser som förekommer och där upplysning inte har lämnats i avsnittet redovisningsprinciper är

- Medfinansiering till statlig infrastruktur. Bland kortfristiga skulder har upptagits ett belopp på 4 mnkr som avser del av kommunens beräknade andel för länets investeringar i kompletterings- och anslutningsinvesteringar i den kommande utbyggnaden av anslutningar till den s.k. Citybanan. Vi bedömer att denna avsättning är felklassificerad. Beloppet skall betraktas som en långfristig skuld alt. avsättning.
- Generationsväxling. Bland kortfristiga skulder har upptagits en framtida kostnad på 2,6 mnkr som avser kostnader för framtida pensionsavgångar. Vi bedömer inte att denna redovisning följer god redovisningssed. Beloppet ska inte kostnadsföras på 2009 utan kostnaderna ska bokföras löpande på rätt år så länge som de aktuella tjänstemännen fortfarande är i tjänst.

VA-redovisning

En ny VA-lag gäller från den 1 januari 2007, Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. VA-lagen kräver att denna verksamhet redovisas med egen resultaträkning och balansräkning. I årsredovisningen har i särskild bilaga en särskild resultat- resp. balansräkning upprättats för VA-verksamheten enligt lagstiftningens krav.

3.9 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av kommunallagen framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Vi har övergripande granskat att:

- Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar.
- Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag.

Kommunens anvisningar. I kommunstyrelsens anvisningar inför bokslutet 2009 framgår tydligt vilken information som skall ingå i nämndernas verksamhetsberättelser. Av anvisningarna framgår även att verksamhetsberättelserna skall bifogas till kommunens årsredovisning. Enligt vår bedömning har nämnderna i stor utsträckning följt anvisningarna i sina redovisningar i avseende på dispositionen av upprättade verksamhetsberättelser. Vissa avsnitt som exempelvis sammanfattning, väsentliga händelser och upplysningar om den interna kontrollen bör dock tydliggöras.

Nämndernas verksamhetsberättelser. Den sammanfattande redovisning som lämnats av nämnderna lämnar en beskrivning om nämndernas verksamhet och ekonomi. I nämndernas verksamhetsberättelser redovisas bl.a. hur nämndernas egna mål har uppfyllts. Även verksamhetsmått och nyckeltal har redovisats i olika omfattning.